

Respondet, concessio Antecedente, negando Consequen-

§. III.

Corollaria usque digna.

EX dictis colliges primo, proprium esse Sacramenti

Colliges secundo, hoc Sacramentum non producere suum

Colliges tertio, quod sicut in aliis Sacramentis tria

Colliges quarto, hoc Sacramentum, prater gratiam

Patet hoc corollarium, tum ex verbis illis Jacobi:

Idem docet D. Thom. hic quest. 30. artic. 2. ubi sic

Addo quod operatio Ecclesie habet majorem effectum

Dices cum Secoto: Si toties sanaretur corporaliter

Confirmatur: Sanitas corporalis, quantumcumque

Ad instantiam respondeo, negando sequelam Majoris

DISPUTATIO III.

De subjecto & ministro hujus Sacramenti.

AD complementum hujus Tractatus duo tantum

ARTICULUS I.

Quoniam sit subjectum capax recipiendi hoc

ICO primo: Sola baptizati, adulti, & infirmi, sunt

Secunda etiam videtur certa, & docetur communiter

Quod si quis hoc Sacramentum suscepit tempore

Neque

Neque singulari Majoris opinio faret quod ait D.

Quod diximus de pueris, asserendum etiam est de amen-

Tertia denique pars, que asserit, hoc Sacramentum

Dices cum Secoto: Si toties sanaretur corporaliter

Esti vero hoc Sacramentum non imprimat caracte-

Hec sunt certa & indubitata fere apud omnes Theo-

Hec sunt certa & indubitata fere apud omnes Theo-

faveatque huic sententia D. Thom. loco supra citato,

Dico secundo: Si daretur adultis, qui sicut B. Virgo

Probatur primo ratione quam insinuat D. Thomas hic

Probatur secundo: Sacramentum Extreme-Unionis ex

Hac ratione utitur Suarez disput. 41. sect. 1. num. 2.

Probatur tertio: Illi non potest valide administrari

Respondet Suarez, negando Minorem, quia forma

Sed contra: Licet verba Jacobi sint condicionalia,

Obijcies primo: Qui non habet peccatum originale,

Respondet, concessio Antecedente, negando consequen-

Dices;

Dices: Adultus qui nunquam peccasset actualiter, habet Sacramentum Extreme-Unionis. Ergo esset capax recipiendi Sacramentum Extreme-Unionis.

11 Sed nego Consequentiā, quia ut supra ex D. Thomae offendimus, Sacramentum Extreme-Unionis non est contra reliquias peccati originalis, nisi secundum quod sunt per actualia peccata quodammodo confortata & confirmata.

12 Obijciat secundo: Licet quis peccaverit actualiter, potest tamen fieri quod in eo non sint reliquie peccatorum actualium; ponamus enim quod ante Baptismum non peccarit actualiter, & post ejus susceptionem semel tantum aut iterum venialiter peccasse deliquit, consequenter vero per multos annos ex speciali privilegio omni peccato caruerit, & in omni genere virtutum frequenter se exercuerit: tali exercitio tolluntur tandem omnes duorum illorum peccatorum venialium reliquie; & tamen remanet ille capax hujus Sacramenti: Ergo idem esset, quamvis nullum omnino peccatum actuale commisset neque ante neque post Baptismum.

13 Respondeo, quidquid sit de Antecedente, negando Consequentiā, quemadmodum enim non valet iste discursus: Potest fieri quod quis ante receptionem Sacramenti poenitentiae absque sit per contritionem suorum peccatorum actualium remissionem, & tamen possit recipere tale Sacramentum: Ergo & quamvis non peccasset actualiter, illud possit recipere. Ita nec valet iste. Potest fieri ut quis ante receptionem Sacramenti Extreme-Unionis, nullas habeat reliquias peccatorum, quia nihil per ferventissimos actus caritatis & aliarum virtutum sublatae sunt: Ergo & quamvis nullum peccatum actuale commisset, nullaque subinde in eo fuissent unquam reliquie peccatorum actualium, possit Sacramentum Extreme-Unionis recipere.

ARTICULUS II.

Quis sit Minister proprius istius Sacramenti?

Thomas Waldensis lib. 2. de Sacramentis cap. penultimo dicit quod tempore necessitatis quando non adest Sacerdos, etiam non Sacerdotes valide possunt hoc Sacramentum conferre.

14 Dico tamen, de fide certum esse, Extremam-Unionem non posse ab alio quam a Sacerdote valide administrari.

Constat ex Trident. sess. 14. de Extrema-Unionis e. 3. & can. 4. ubi sic habetur: Si quis dixerit Presbyteras Ecclesie, quos B. Jacobus adducendos esse ad infirmum in unguentum horarum, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed esse seniores in quavis communitate, et idque proprium Extrema-Unionis ministrum non esse Sacerdotem, anathema sit.

Constat etiam ex praxi Ecclesie, qua nunquam hujus Sacramenti administrationem alteri quam Sacerdoti committit. Ratio vero congrua esse potest, quia cum Extrema-Unio, juxta Tridentinum, sit poenitentia consummativa & completiva, decet ut non ab aliis administrari possit, quam ab illis quorum est ministrare Sacramentum poenitentiae.

15 Dices primo: Innocentius I. in Epistola ad Decentium, exponens verba illa Jacobi, Infirmatur quis ex vobis, inducat Presbyteras Ecclesie, ait: Non est dubium de fidelibus agrorantibus intelligi debere, qui sancto oleo christiatis perungi possunt, quo ab Episcopo confectis, non solum Sacerdotibus, sed omnibus Christianis uti licet in sua aut suorum necessitate: Ergo non solum Sacerdotibus, sed etiam omnibus Christianis licitum est ministrare Sacramentum Extreme-Unionis.

Propter hanc auctoritatem Thomas Waldensis loco supra citato putavit posse istum in absentia Sacerdotis hoc Sacramentum ministrare. Sed vero in 4. dist. 23. q. 2. art. 1. censet hoc loco Pontificem non loqui de unione sacra, sed de unione, qua devotionis causa ad infirmitatem curandam antiquitus utebantur etiam laici.

Verum hanc interpretationem aliena est a mente Pontificis, & vix textui accommodari potest, ut constabit ex verbis Pontificis statim referendis. Melius ergo respondetur, verba illa Pontificis, Non solum Sacerdotibus, sed omnibus Christianis uti licet, de pallio usu non de actu debere intelligi, ut sit sensus quod promittitur fideles omnes Christiani, non soli Sacerdotes oleo infirmorum ungi possunt, sed non quod promittitur omnibus ut unguant. Unde immediate Innocentius ibi addit: Ceterum illud superfluum quidem adjectum, ut de Episcopo ambigatur quod Presbyteris licere non dubium est: nam idcirco de Presbyteris dictum est, quia Episcopi alius occupationibus impediti ad omnes languidos ire non possunt: Ceterum si Episcopus potest, aut dignum ducit aliquem a se visitandum benedicere, & tangere Christum potest, cujus est ipsum Christum consistere. Ex quibus patet supra dicta ver-

ba non posse intelligi de usu alterius olei extra Sacramentum Extreme-Unionis, ut interpretatur Scotus, cum ex professo de Extrema-Unionis Innocentius loquatur, ut de illa quam Episcopus vel Presbyteris licitum esse addit.

Dices secundo: De quibusdam Aegypti Anachoretis legitur, quod oleum ad infirmos transmittabant, & sanabantur, ut de Simone Stilla ex l. 9. c. 20. in vitis Patrum colligitur, & de S. Hilarione refert Hieronymus in ejus vita, ubi sic ait: Percussit a serpentibus & aliis animalibus venenosis plerique, nisi ad Hilarionem concurrerent, statim interibant; unde oleo benedicto tangentes universi valuerunt, certam salutem resumebant. Similia referuntur de S. Genovefa, in veteri legenda ejus, qua habetur ad 3. Januarii apud Surium, versus finem.

Sed facile respondetur cum S. Thoma hic q. 31. art. 1. ad 2. quod illa unctio non erant Sacramentalis, sed ex quadam devotione recipientium talem unctioem, & ex merito unguentum vel oleum mittentium, consequentibus effectibus sanitatis corporalis per gratiam sanitatum, non autem per gratiam Sacramentalium.

Hec sane certa & indubitata apud Theologos: sed aliqua controversia est, an possit hoc Sacramentum a pluribus Sacerdotibus valide conferri?

Respondeo breviter, hanc questionem duplicem sensum habere posse. Primus est, ut unus solum subministrat materiam unguendo, altero formam profertentem. Secundus, ut dum unus ungit unum sensum, & profert partialem formam, alter alterum sensum ungit, & suam formam partialem similiter profert. Si in priori sensu questio proposita intelligatur, respondeo negative: sensus enim non valet Baptismus, si ab uno materia, & ab alio forma adhibetur: ita nec Extrema-Unio, si unus Sacerdos ungeret, & alter formam profert; ex verbis enim Jacobi: Ores super eum ungentes & c. habetur quod idem debet esse qui ungit, & qui orat, seu qui formam, quae deprecativa est, profert. Si vero in posteriori sensu intelligatur, affirmative respondeo: sicut enim Sacramentum Eucharistiae, quia duplici constat materia & forma partiali, a duobus Sacerdotibus potest valide confici, si nimirum unus conferat hostiam & alter calicem; ita pariter, quia Sacramentum Extreme-Unionis multis constat materiis partialibus & formis, potest a pluribus Sacerdotibus valide confici, non solum successive, sed etiam simul; si nempe dum unus ungit unum sensum, & profert partialem formam, alter alterum sensum ungit, & aliam partialem formam profert. Hoc tamen licite fieri nequit, cum sit contra universalem Ecclesie praxim, a qua recedere non licet sine urgente necessitate, qualis esset, si periculum foret: ne antequam omnes quinque unctioes ab uno Sacerdote abolverentur, infirmus expiraret.

Dico secundo, est valide hoc Sacramentum a quovis Sacerdote administrari possit, non licite, nisi vel in extrema necessitate, vel de proprii pastoris tacta licentia.

Probatur primo ex Clementina unica de privilegiis, & Clementina Dudum de sepulturis, ubi sub poena excommunicationis inhibetur, ne absque licentia Presbyteri parochialis ullus, etiam Religiosus, Extremam-Unionem mortuorum administraret.

Probatur secundo, quia ministrare Sacramenta est officium pastoris: quod usurpare propria auctoritate, & in materia adeo gravi, peccatum est grave. Dixi autem, nisi in extrema necessitate, quia in casu necessitatis quando alias periculum esset, ne agrorans moreretur sine hoc Sacramentum, potest quivis Sacerdos licite illud administrare, tamen si Parochus ei licentiam dare recuset, agere quod id ferat quia non est intentio Ecclesie, propter personam Pastoris voluntatem, velle privati hominem tali presidio ac remedio in tam gravi periculo.

Queres ad complementum hujus disputationis, utrum fideles teneantur sub mortali hoc Sacramentum recipere, & Parochi illud ministrare, etiam cum periculo vite propriae, v. g. cum infirmus laborat morbo contagioso?

Respondeo neutrum per se ad id teneatur sub mortali, quia hoc Sacramentum non est ad salutem necessarium, sed tantum ad melius esse ut scilicet vel a morbo levet, vel ad felicem exitum e vita melius preparat, ad quod non desunt alia media sufficientia, puta Sacramenta poenitentiae & Eucharistiae. Unde quamvis Parochus teneatur sub mortali, non obstante periculo vite, ministrare Sacramentum confessionis subdito graviter indigenti, & Sacramentum Eucharistiae per modum Viatici, non tamen Sacramentum Extreme-Unionis, quia primum est necessarium necessitate medi, secundum necessitate praeccepti, tertium vero neutro modo necessarium est, cum neque sit medium ad salutem necessarium, nec ullum extet praecceptum Divinum aut Ecclesiasticum illud recipiendi, quare Ecclesia tempore interdictionis prohibet dari moribundis Sacramentum Extreme-Unionis, cap. Quod in eo, de poenit.

poenit. & remis. quod certe non prohiberet, si esset illis necessarium necessitate medi vel praeccepti: sicut ob eam causam non prohibet dari illis Sacramenta Poenitentiae & Eucharistiae per modum Viatici.

20 Dixi, neutrum per se ad id teneatur sub mortali, quia per accidens interdum infirmus teneatur sub mortali illud recipere, puta si ex ejus omissione oriretur grave scandalum, vel suspicio heresis, vel hujus Sacramenti vilipensio, & contemptus; vel etiam si infirmus dubitet de sua contritione, & non possit aliud Sacramentum suscipere,

cujus ope fiat ex attrito contritus; unde in eo casu teneatur Parochus illud ipsi ministrare, etiam tempore interdictionis, neque enim jura & Pontificis suo interdictione hunc extraordinarium casum comprehendere censentur: immo dum tempore interdictionis concedunt Baptismum, Poenitentiam, & Eucharistiam per modum Viatici, propter salutis necessitatem, tacite etiam dispensant in hoc Sacramento cum eo qui aliud suscipere non potest; quia fieri potest, ut sit eadem necessitas, idemque periculum aeternae damnationis, si hoc in tali casu omittatur.

TRACTATUS SEPTIMUS DE SACRAMENTO ORDINIS.

Ad Quaestionem 34. Supplementi & alias sex sequentes.

P R A E F A T I O.

NON poterat inter Ecclesiae Sacramenta, in ornamentum & religionis decus, deesse Ordo; cum verum omnium nedium quo sensibus oculisque percipi possunt, sed & eorum quo sensus omnes atque oculos aciem superant, venustatem omnem & pulchritudinem Ordo officiat. Quis unquam Triumphantis, & Caestis Ecclesiae ordinem cogitatione comprehendat? Ubi triplex bestiarum mentium Hierarchia ordinibus & choris novem constat, & cujus tanta perfectio est, ut Angelorum quilibet (ut docet D. Thomas) ab alio specie differat, subindeque alium quolibet gradu & perfectione superet, vel ei inferior sit. Militantem Ecclesiam ordinatam esse aciem Scriptura dixit, & egregie cum acie ordinem composuit, cum Aristoteles ipse adverteret in politicis, quod sine ordine inutiles erit acies, sed plura concessit Gregorius Nazianzenus (Orat. 26.) quam a me commemorari potuissent. Ordo, inquit, omnia constituit & colligavit;

ordo caelestis & terrena continet; ordo in his quo ratione & animo intelliguntur locum habet; ordo in anni partibus & temporibus, apte & distincte tum progredientibus, tum recedentibus; ordo in diei & noctis mensuris atque intervallis; ordo in elementis ex quibus corpora constant; ordo caelum in orbem duxit, aerem exporexit, terram suspexit. Ex ordine florente ac dominante hoc universum chaos sive mundus, & ornatus, & invicta quadam subtilitate pulchritudo. Hactenus Nazianzenus; quibus sane vix quidquam addi possit, praeter ea quo profertur, & brevitate Ecclesiae deesse Ordo, cui hoc singulare, & eximium est; ut pluribus veluti partibus, officiat, numeribus, ministeriis distinctis sit, quorum alia propius ad sacrum aram accedunt, ideoque maxime sacra, alia longius ab ea recedunt, quibus subinde ministeria minus sacra incumbunt. Ex sane Ordinum omnium ministeria ad sacrum mensam, religionis unicum sacrificium, ut ad finem referuntur; atque inde facultatum, numerum, officiorumque distinctio, ut sacrificii dignitas, preparatio, & consecratio possulantur. Inde Ministrorum longa series, quorum alii templum lastrant, purgantque; fores occludunt, aut referunt; indignisque prohibent, aut sacrorum mysteriorum futuros participes admittunt. Alii populum instruunt, & lesione docent, alii ceteros accendunt, alii mensam instruant, panem ac vinum sacrificii materiam parant; alii Sacerdotem, ad quem unum sacrificium consistendi & offerendi facultas pertinet, comitantur, & juvant, ipsi proximae adhaerent, & obsequuntur. Sed nempe ipse Sacerdos in altari & sacra mensa, Ministrorum omnium corona cinctus, inter terras calumpniae medius & sequens, incrementum ac divinum sacrificium offert quo Deum populo propitiis officiat. Sed quis hujus Sacerdotis, omnium Ordinum veluti sacri apicis & culminis, dignitatem oratione unquam & sacris amplis laudibus profectatur? Novimus sane Sacerdotum alium, etiam apud barbaros gentes, in summo semper honore habitum fuisse. Sapius idem & Reges & Sacerdotes, coronam saepe praeferunt gerere, cum scilicet ita populo persuasum esset, non alteri supremam potestatem demandandam esse, quam cui major sanctitas, ex religione ipsi & Sacerdotio inesse videbatur. Etiam apud quosdam saltem erat, ut istum vestitus Sacerdotem induerent, quibus sua Numina representabant ut Diti quam simillimi, omnium sibi amorem & reverentiam conciliarent. Sed nullum unquam angustius existimatum est, quam Hebraeorum & legis veteris Sacerdotium, cujus ministeria, jus, ac vestes, quibus mundum ipsum universum, caelum, terras, maria, aeremque referebat, cujus ministeria, Deus singulari beneficio instituerat. Eximia sunt quoque Philo (lib. de praemio etc.) sua gentis Iudaea, religionis, regiminis, & mysteriorum omnium peritissimum, in Sacerdotii commendationem scripsit. Iste urbes quoque Sacerdotibus concessa fuerant, pe- ne templo pares facit, & egregie, secundaria azyla vocat, propter incolarum honorem & privilegium, qui supplicibus contra vim futuri erant praesidio, non armorum ope, sed dignitatis respectu, & iusta reverentia Sacerdotalis Ordinis. Quin etiam notant praer primicias, Sacerdotibus decimas, tanquam Regibus tributa dari. Quia (inquit) iuxta legis iudicium Sacerdotes equiparantur honore ac maiestate Regibus, illis tanquam Principibus conferri tributa imperat. Eximia haec equidem, ut & plurima quoque idem Auctor refert. Sed quantum haec absunt a dignitate, maiestate Sacerdotii nota legis? Quantum scilicet a veritate umbra recedunt. Verissime D. Ignacius Martyr (Epist. ad Smyr.) Sacerdotium, omnium bonorum quo in hominibus sunt, apicem dixit, cuius injuria, si quis ipsum aut laderet, aut minorem quam par est reverentiam exhiberet, in Christum, inquit, qui solus natura est Summus Sacerdos, redundaret. Sed si quis Sacerdotium Christiana Religione pro merito estimare velit, is sane necesse est, sacrificii quod Sacerdos offert in altari praestantiam animadvertat. Sed quis est sacrificii, praeter Christum Dominum Deum ipsum unum, in quem Sacerdos jus habet, quem offert, quem consecrat, & sacro ore conficit, ac nemum populo edendum distribuit. O eximia, & nullis unquam laudibus Sacerdotii dignitas explicanda! Mirabatur alim, & graviter lacebat Tertullianus in Apolog. insipientiam Gentilium, qui sensus decreto divinitatem numinibus conferebant. Singularis sane & eximia hominum in Deo potestas: Ita (inquit) nisi homini placuerit, Deus non erit, & humano arbitrio divinitas pensatur. Sed o singularis iam & verissima in Deum Sacerdotie potestas! Deus Sacerdotem offert, ut in altari sub speciebus Eucharisticis Deum ipsum in sacrificii materiam & victimam constituat, nec injuriam ullam Summo Numini inferat, nec alius quam per se Sacerdotis dignitatem vocat: Nisi homini placuerit, in altari & loco victimam Deus non erit, & humano arbitrio divinitas pensatur. Nihil sane ea potestate & dignitate in commendationem Sacerdotii majus excogitari unquam potest, nihil habeo quod addam praestantius. Sed nec cetera praeterea, qua licet infra eam dignitatem sint, longe tamen Sacerdotii seu Gentilium seu Hebraeorum excellentiam omnem superant, opera praesumit aucti hic subiungere qua summa eloquentia fuso Chrysostomus (homil. 5. in cap. 6. Ista) in laudem quo venerabilis ac majus. Ne mihi narres purpuram, neque diadema, neque vestes aureas: si vis videre detinentem nobis admittendum videatur regis thronus, ob gemmas; tamen rerum terrenarum administrationem sortitum est: verum Sacerdoti thronus in caelis collocatus est, & de caelestibus rebus pronuntiandi habet auctoritatem. Quis haec dicit? Ipse calorum Rex: Quaevisque solvitur super terram, erunt soluta & in caelis. Quid cum hoc honore conferri possit? A terra iudicandi principalem auctoritatem habet caelum: nam iudex sedet in terra, dominus sequitur fer-